

Mikä on hepatiitti?

Hepatiitti on viruksen aiheuttama maksatulehdus eli keltatauti. Viruskantoja on useita, ja jotkut niistä voivat aiheuttaa maksan vaurioitumisen ja johtaa kuolemaan. Viruskannasta riippuen hepatiitti voi johtaa joko lievään, akuuttiin tai krooniseen tulehdustautiin. Lievässä tulehduksessa oireita on vähän tai ei lainkaan ja toipuminen on nopeaa. Akuutti tulehdus paranee yleensä muutamassa viikossa tai korkeintaan muutamassa kuukaudessa. Krooninen sairaus kestää pitkään, ehkä koko elämäsi ajan. Joskus oireet häviävät, mutta palaavat taas uudestaan.

Huolehdi turvallisuudestasi

Käytä aina kondomia

- Kondomin käyttö yhdynnän aikana suojaa sinua hiv- ja hepatiittitartunnalta ja muilta sukupuolitaudeilta.
- Kondomin käyttö anaaliseksiin aikana suojaa sinua hiv- ja hepatiittitartunnalta ja muilta sukupuolitaudeilta.
- Kondomin käyttö suuseksiin aikana suojaa sinua hiv-tartunnalta ja muilta suun kautta tarttuvilta sukupuolitaudeilta.

Pidä huolta kehostasi

- Jos tunnet oireita tai kipuja, mene lääkäriin.
- Älä tee diagnoosia itse, vaan anna lääkärin määrätä oikea hoito.
- Älä koskaan keskeytä lääkärin määräämää hoitokuuria; tulehdus voi uusiutua.

TAMPEP

TRANSNATIONAL AIDS/STD PREVENTION AMONG
MIGRANT PROSTITUTES IN EUROPE / PROJECT

© TAMPEP Project
With the financial support of the European Commission
SANCO, Public Health Programme

TAMPEP International Foundation
Obiplein 4
1094 RB Amsterdam, The Netherlands
tel. +31 20 6 92 69 12
fax. +31 20 608 00 83
e-mail: tampep@xs4all.nl
www.tampep.com

PYYDÄ LISÄTIETOJA:

Pro-tukipiste
Vilhonkatu 4 B 20, 00100 HELSINKI
puh: (09) 726 2877 • faksi: (09) 7231 0250
sähköposti: toimisto@pro-tukipiste.fi

SUOMI

Hepatiitit A, B, C, D ja E

TAMPEP

Hepatiitti A

TARTTUMISTAPA

Hepatiitti A leviää saastuneen veden, pilaantuneen ruuan tai ulosteiden välityksellä, huonon hygienian takia tai seksikontaktissa. Hepatiitti A -virusta esiintyy eniten kuumissa maissa Afrikassa, Aasiassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Lähi-Idässä sekä Etelä- ja Itä-Euroopassa.

- **Hepatiitti A:ta vastaan on rokote.**

TARTUNNAN EHKÄISEMINEN

Hyvä henkilökohtainen hygienia ja ruoan puhtaus vähentävät tartunta-riskiä. Jos matkustat kuumiin maihin tai maihin, joissa hygienian taso on heikko, vältä raakoja ruokia, esimerkiksi keittämättömiä äyriäisiä, ja juo aina pulloitettua vettä.

Vältä seksikontaktissa suoraa kosketusta ihmisen ulosteisiin. Käytä myös anaaliseksiä ja suuseksissä aina kondomia.

OIREET JA HOITO

Oireet ilmaantuvat 2–6 viikkoa tartunnan jälkeen. Jotkut saavat vain lieviä oireita eivätkä tiedä saaneensa tartuntaa, joten he voivat levittää virusta tietämättään. Joillekin tartunta voi aiheuttaa vakavan sairauden, joka vaatii sairaalahoitoa. Tavallisia oireita – esimerkiksi väsymystä, kipua ja särkyä, kuumetta ja/tai ruokahaluttomuutta – erehdytään usein pitämään flunssana. Sairastunut voi myös tuntea pahoinvointia ja kärsiä vatsakivuista ja/tai ripulista. Nämä oireet voivat kestää viikon tai kauemminkin. Sen jälkeen oireet saattavat kehittyä keltauduksi, joka on helppo tunnistaa keltaisiksi muuttuvista silmänvalkuaisista. Vakavammassa tapauksissa virtsa muuttuu tummemmaksi, uloste vaaleammaksi ja iho muuttuu keltaiseksi.

Hepatiitin, kuten yleensäkin virusten aiheuttamiin sairauksiin ei ole erityisiä hoitomenetelmiä, mutta lääkityksellä voidaan lievittää oireita. Monet tuntevat itsensä uupuneiksi ja tarvitsevat tavallista enemmän lepoa. Sairastuneen tulisi yrittää syödä helposti sulavia ruokia ja juoda normaalisti. Alkoholia on syytä välttää, samoin fyysisistä rasitusta.

Hepatiitti B

TARTTUMISTAPA

Hepatiitti B tarttuu sairastuneen eritteistä, esimerkiksi verestä, siemen-nesteestä, emättimen eritteistä, syljestä ja ulosteista. Euroopassa suurin osa tartunnoista tapahtuu seksikontaktissa, sekä likaisten neulojen tai ruiskujen välityksellä. Virus voi tarttua myös tatuointeja tai lävistyksiä tehtäessä, jos välineitä ei ole steriloitu kunnolla sekä tarkastamattomista verituotteista tai äidiltä lapselle raskauden tai synnytyksen aikana.

- **Hepatiitti B:tä vastaan on rokote.**

TARTUNNAN EHKÄISEMINEN

Vältä käytettyjä neuloja ja ruiskuja.

Vältä suoraa kosketusta ihmisen eritteisiin ja ulosteisiin. Käytä emätin- ja anaalyhdynnässä sekä suuseksissä aina kondomia; peräaukon nuolemisen suojakelmua.

Jos teetät tatuoinnin tai lävistyksen, varmista aina, että välineet on steriloitu.

OIREET JA HOITO

Oireet ilmaantuvat 1–6 kuukauden kuluttua tartunnasta. Yleisimmät oireet ovat samat kuin hepatiitti A -tartunnassa, mutta hepatiitti B voi aiheuttaa akuutin tai kroonisen sairauden.

Useimmat akuutin tulehduksen saaneet eivät saa pysyvää maksavauriota, joten he eivät tarvitse hoitoa. He ovat väsyneitä ja tarvitsevat paljon lepoa, mutta toipuvat vähitellen.

Krooniseen hepatiitti B -tulehdukseen sairastuneet voivat hyötyä hoidoista. Mahdollinen maksavaurio ja hoidon tarve tulee selvittää säännöllisillä lääkärin tarkastuksilla.

Jos hoito on tarpeen, yleensä käytetään lääkitystä, jotta maksa ei vaurioidu enempää. Kaikilla lääkitys ei tehoa. Joillekin hoito tehoaa ensin, mutta lääkekuurin loputtua kunto heikkenee uudelleen.

Hepatiitti C

TARTTUMISTAPA

Hepatiitti C leviää veren ja muiden kehon eritteiden välityksellä. Useimmat tartunnat aiheutuvat verikontaktista, varsinkin saastuneiden neulojen ja ruiskujen käyttämisestä. Virus voi levitä myös tatuoinnissa ja lävistyksissä käytettyjen steriloiduttomien välineiden välityksellä tai äidiltä lapselle raskauden tai synnytyksen aikana. Viruksen tarttuminen seksikontaktissa on harvinaista, mutta mahdollista.

- **Hepatiitti C:tä vastaan ei ole rokotetta.**

TARTUNNAN EHKÄISEMINEN

Vältä käytettyjä ruiskuja ja neuloja.

Varmista AINA tatuointia tai lävistystä teettäessä, että välineet on steriloitu kunnolla.

Jos joudut tekemisiin veren kanssa, käytä AINA suojakäsineitä ja pese kädet huolellisesti.

Käytä AINA kondomia emätin- ja anaalyhdynnässä.

OIREET

Hepatiitti C -tulehdus on yleensä krooninen tila, mutta monet eivät tiedä kantavansa virusta eikä heillä ole oireita. Jos oireita on, ne ovat usein epämääräisiä: samantapaista uupuneisuutta ja huonovointisuutta kuin hepatiitti B:ssä. Oireet voivat myös hävitä välillä. Maksa oireilee vähän, joten useimmat eivät huomaa sen häiriöitä ennen kuin maksasairaus on kehittynyt vakavaksi.

Noin 20 prosenttia sairastuneista paranee ilman hoitoa. Muut jäävät taudinkantajiksi, mikä tarkoittaa, että maksa on jatkuvasti tulehtunut. Joillakin tulehdus on lievä eikä kehity koskaan vakavaksi sairaudeksi. Toisilla tulehdus vahingoittaa maksaa ja johtaa maksakirroosiin tai syöpään.

HOITO

Hepatiitti C -virusta vastaan on kehitetty lääkitys, joka tehoaa 40 prosenttiin potilaista. Kaikille hoito ei sovi. Joillekin riittävät säännölliset tarkastukset, joilla seurataan maksan toimintaa. Lääkityksen määräämisessä otetaan huomioon esimerkiksi potilaan ikä, sukupuoli, viruksen kanta, tulehduksen kesto, maksavaurion laajuus ja se, onko kirroosi jo alkanut kehittyä.

Hepatiitti D

TARTTUMISTAPA

Hepatiitti D tarvitsee kehittyäkseen hepatiitti B -virusta, joten tartunta on mahdollinen vain, jos sinulla on jo hepatiitti B. Virus leviää samalla tavoin kuin hepatiitit B ja C eli veren ja muiden kehon eritteiden välityksellä. Hepatiitti D:tä tavataan eniten Etelä-, Itä- ja Keski-Euroopassa ja altistuminen on yleistä suonensisäisten huumeiden käyttäjien keskuudessa.

- **Hepatiitti D -virusta vastaan ei ole rokotetta.**

TARTUNNAN EHKÄISEMINEN

Tartunta ehkäistään samalla tavoin kuin hepatiitti B -tartunta.

OIREET JA HOITO

Oireet ja hoito ovat samat kuin hepatiitti B -tartunnassa, mutta hepatiitin B ja D aiheuttama yhteistulehdus johtaa vakavampaan maksasairauteen.

Hepatiitti E

TARTTUMISTAPA

Virus leviää hepatiitti A:n tapaan saastuneen veden, pilaantuneen ruoan tai ulosteiden välityksellä, huonon hygienian takia tai seksikontaktissa. Hepatiitti E -virusta esiintyy lähinnä kuumissa maissa Afrikassa, Aasiassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Lähi-Idässä.

- **Hepatiitti E -virusta vastaan ei ole rokotetta.**

TARTUNNAN EHKÄISEMINEN

Tartunta ehkäistään samalla tavoin kuin hepatiitti A:n tarttumista eli hyvällä henkilökohtaisella hygienialla ja huolehtimalla ruoan puhtaudesta.

OIREET JA HOITO

Oireet ja hoito ovat samat kuin hepatiitti A:n aiheuttamassa tulehduksessa.